

Josip Salajster

ZAPADNO OD PAKLA

*Zašto sam napustio karijeru glumca
i pobjegao iz sveta lakih droga i teških filozofija*

2023.

zapadno

od

pašla

SARŽAJ

Tajanstvena bol odvojenosti.....	7
Kako je slatko »ubiti« Boga.....	11
Zapadno od pakla	14
Nevidljive ruke	26
Kad Ponosu Stvarnost pokuca na vrata.....	30
Zašto nevera ne drži vodu.....	36
29.200 slavuja.....	39
Dve krvi dva carstva	44
Postoji li Sunce?	48
Izazov svetskom prvaku	52
Na obali sećanja.....	57
Tajanstvena čeznja.....	63
Dve suve ispucale zemlje.....	67
Duga na dnu bunara	70
Reči zivota	82
Ogledalo duše u zemlji prljavih bogova	95
Blato, smeće i latice pomirenja	105
Milost u izobilju.....	109
Okean bez dna i obala	113
Na izvoru svih ljubavi	124
Kako su oklevetali Boga	129
Gde je Svemogući kada nevini pate?	134
»I vidjeh novo nebo i novu Zemlju«.....	151
Gladan živi sit umire.....	158
Slatka Slobodo!	166

TAJANSTVENA BOL ODVOJENOSTI

»Oduvek je bilo da ljubav ne zna svoje dubine
dok ne dođe trenutak rastanka.«

Halil Džubran

Rane. Previše smo zauzeti da bismo razmišljali o njima. A susrećemo ih na svakom koraku. Rane. Razvili smo stručnost jedino u drevnoj veštini nanošenja i podnošenja boli. Rane. Skrivamo ih iza zidova prošlosti i svaka je jedinstvena, duboka i tajnovita, a opet vrlo slična jednoj od tvojih ili mojih. Rane. Sudaramo se i grubo guramo s njima i ne sluteći da su upravo tu, pred našim očima, pod našim nogama, duboke i sveže. Da, najčešće nemamo pojma u kolikoj su meri reči i dela, pogledi i osmesi naših sagovornika zapravo samo vešto izvezene zavese koje nas odvajaju od njihove trajne unutrašnje borbe i boli. Rane.

Otvorio je vrata svoje duše i pokazao mi nekoliko svojih rana. Užasnih, ali već viđenih. Živci su mu stradali u ratu i bio je poprilično nagao. Proživio je svašta, nagledao se svega i jedva izvukao živu glavu. Kako bih zaštitio njegov identitet, nazvaću ga Damir. Iako vrlo silovit i poganog jezika, po naravi nije bio agresivan, i kad biste ga samo malo bolje upoznali, bilo bi vam jasno da je reč o dragoj i dobronamernoj duši koja se grčevito bori za opstanak u *Lijepoj našoj*.

Jedno vreme su nam se životni putevi ukrštali, pa smo se zajedno krčkali u istom loncu. Zavoleo sam ga, a onda je odlučio da mi otkrije deo svoje prošlosti iz koje još uvek tinja žar tihe i duboke boli. Pričao mi je o bliskom rođaku s majčine strane koji je većinu Damirove mladosti stanovao u njihovoj neposrednoj blizini. Tada su još živeli na selu. Godinama je zlostavljao i ponižavao Damirovu porodicu, koja nije imala oca, a posebno je ponižavao njegovu majku. Naročito je i bio nepodnošljiv pod uticajem alkohola. Dobro poznata stvarnost. Kako je rastao, Damir je sve više mrzeo svog opakog rođaka budući da ih nije ostavljao na miru.

Jednom prilikom, odmah nakon rata, Damir se s automatskom puškom uputio u lov na divljač. Bili su prilično siromašni i na taj način su delimično rešavali problem prehranjivanja porodice. Damir je bio tek kratko vreme u braku i imao je sina od nekoliko meseci. Vrativši se iz lova s puškom u ruci, ušao je u svoju kuću i naleteo na užasan prizor. Pijani rođak stajao je pored kolenke i mokrio po Damirovom detetu. U krajnjem šoku, usmerio je pušku prema njemu spreman da se napokon osveti za sva zla koja im je taj bezdušni monstrum učinio. Rođak ga je samo pogledao u oči sa zlobnim podsmehom koji prkosi i samoj smrti, i nastavio da mokri po detetu.

U Damirovom srcu odvijala se strašna borba. Hteo je da ga prostreli, ubije poput šugavog psa, odmah i bez trunke žaljenja. Jedan glas vrištao je u njemu: »Osveta!« Ne znam da li verujete u demone, ali uveren sam da je jedan tada stajao pored Damira i šaputao mu: »Pogledaj šta radi, ubij tog gada! Ubij ga odmah!« Svaka stotinka bila je teška kao hiljadu tona vulkanske lave. Naplatiti dugove ili ne? Prst je podrhtavao na okidaču, a zadah mokraće i smrti ispunio je prostoriju. Ubiti ili ne?

Nije ga ubio. Odustao je. Ali ne zato što se bojavao zatvora, niti zato što je verovao u važnost i plemenitost oprostaja. Nije se sažalio nad svojim povampirenim rođakom. Zašto ga nije ubio? Odgovor je jednostavan i dubok: zbog odvajanja. U tim stotinkama sekunde shvatio je da će, ako ode u zatvor, njegov sin odrastati bez oca, a žena godinama živeti bez muža. Strah od odvojenosti zadržao je njegov prst na okidaču. Strah od odvajanja nadjačao je ovaj neizrecivo traumatičan prizor koji pogoda u najveće dubine ljudskosti i ostavlja neizbrisivu ranu.

Odvojenost. Ona je glavni razlog pisanja ove knjige. Odvojenost onih koji bi trebalo da budu večno povezani najsvetijim i najdubljim vezama postojanja. Odvojenost između oca i sina, majke i ćerke, muža i žene. Odvojenost između nas i našeg »rođaka«, tako bliskog, a toliko izopačenog i podlog. Bez izuzetka, svako od nas ima barem jednog sebičnog, oholog »rođaka« koji mu uporno zagorčava život. Njega je u ovom svetu nemoguće izbeći. On je tu, u nama ili izvan nas. U susedstvu ili na poslu. U parku, na vestima ili na društvenim mrežama. Pored kolevke i pored groba. Uvek spreman da se »pomokri« i oskvrni ono što je najsvetije. Odvojenost je sveprisutna bolest društva. Toliko je dugo prisutna da se i ne smatra bolešću. Otkriva se na bezbroj nivoa i u bezbroj nijansi.

Njena jednako opaka sestra bliznakinja (reč je o sijamskim bliznakinjama) zove se Povezanost. Povezanost s pogrešnim ljudima, pogrešnim stvarima, izopačenim stavovima i izvrnutim gledištima. Povezanost s lažnim bogovima, sebičnim snovima i pogubnim navikama. Povezanost s Prazninom koja se nakindurila, napuderisala, navukla mini-suknju i stavila šljokice, pa se uspešno predstavlja kao Punina — *Miss Universe*. Povezanost s Laži.

Ali, vratimo se njenoj sestri Odvojenost. U samom temelju stvarnosti uronjeni smo u njen sveprisutni očaj. Ipak, kao što sam već napomenuo, svet se u tolikoj meri navikao i stopio s tom atmosferom praznine da je postao slep, ravnodušan i zadovoljan. Poput morskih riba koje se već vekovima, iz naraštaja u naraštaj, legu u vrućem pustinjskom pesku — misleći da je to njihovo prirodno okruženje — ljudi su se navikli da »dišu na škrge« nekoliko minuta dok ne izdahnu. Odvojeni od predivnog, osvežavajućeg Okeana za koji su izvorno stvoreni. Tašti i neosvešćeni, teško koračajući usred bodljikavih muka odvojenosti — uspešno, nasmešeno, pa čak i euforično pronalazimo svoje fiksacije u povezanosti s izmišljenim bogovima. Bolni uzdisaji ove temeljne odvojenosti od velikog Okeana života prožimaju sve i svakoga.

Jeste, samo retki su spremni da priznaju da je nešto ozbiljno pošlo po zlu i da se neka trula lešina usmrđela u našoj ponosnoj sredini. Samo retki su spremni da odvažno potraže izlaz i odvoje se od ovog stanja odvojenosti, i povežu se — pomire s velikim i večnim Emanuilom, Puninom, Istinom, Životom — s Hristom. Samo retki su spremni da ozbiljno potraže odgovor na pitanje šta se nalazi iza bolnog Isusovog uzvika s krsta: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio« (Marko 15,34). Tajanstvena bol odvojenosti.

KAKO JE SLATKO »UBITI« BOGA

»Na svetu ne postoji ništa jače [...] i nemoćnije od reči.«

Ivan Sergejevič Turgenjev

Bog. Kakva reč! Kakav pojam! Bog. Kakva neobična misao! Uzvišeni izazov i nepoznanica. Uteha ili pretnja? Ili, ipak, iluzija? Da li vam je ikad palo na pamet pitanje: »Šta se sve zaista krije iza te reči?« I odakle ona? Ko ju je prvi izrekao i ko ju je prvi čuo? Šta ga je podstaklo ili možda nadahnulo? S kim se susreo? Koga je ugledao? Zanimljivo, zvuči tako moćno i veliko, a tako ju je lako izreći; štaviše, razbacivati se njom. Bog. Reč koja upućuje na nešto najjače, vladajuće, sveto; a tako ju je lako oblatiti, prezreti i odbaciti. Reč koju istovremeno mnogi obožavaju i još više zloupotrebljavaju. Zvuči nepobedivo, a s kakvom je lakoćom ljudi oblače u prljavu psovku!

Bog. Ne sećam se ko ju je prvi izrekao u mom detinjstvu. Da li me je neko bezobzirno i grubo pogodio njom? Ili ju je možda prošaputao i nežno me ogrnuo njenom veličinom i važnošću? Ne znam. Samo sam u jedno siguran: otkad znam za sebe, ona je tu negde, i što su više pokušavali da je zgaze, isteraju, zanemare ili ubiju, ona je postajala sve veća i neuhvatljivija. Istina je, otkad znam za sebe, ova posebna reč ostavljala je negde duboko u meni neprimetan i tihi trag svesti o postojanju nekih neistraženih visina i neuhvatljivih istina, čije svetlo izvire tamo daleko izvan horizonta uma, vremena i prostora. Iza nje bi ostajao miris tajanstvenog Duha kao neizbežan i neizbrisiv podsetnik na sopstvenu ograničenost, i kao najveća tajna koja se ikad nametnula i pohodila ljudski um.

Bog. Podjednako mističan kao i postojanje. Ko se krije iza te reči i da li je uopšte reč o skrivanju? Postoji li neko ili nešto tamo? I gde je to — tamo? Kolika je to moguća veličina i moć? Šta podrazumeva — Bog?

Vratimo se za trenutak na njenu posebnost i podređenost toj reči svega što postoji. U svakom slučaju, nijedna druga reč nije joj »ni do kolena«. Označava apsolutno, vrhovno, sve-moćno Postojanje koje u ovom svetu i svemiru nema nijednu verziju ili nešto s čime bi se mogla uporediti. Bez obzira na to da li verujete u Boga izvan sebe ili ne, sâm pojam, sama reč upućuje na nešto prvo i najuzvišenije. Nešto beskrajno veće od najdublje misli i najhrabrije mašte. Nešto zauvek neuhvatljivo najširoj nauci i najdarovitijoj umetnosti. Izazivam vas, pokušajte da se setite reči koja bi upućivala na nešto veće. Samo mi nemojte doći s rečju »bogovi« jer njihova ujedinjena moć zapravo podrazumeva Boga. I nemojte mi doći s rečju »ljubav« jer je to već dobro poznati sinonim za Boga; dakle, time niste ukazali ni na šta veće. I nemojte mi doći s rečima

Sila ili Energija jer se pod Bogom podrazumeva sva energija i sva sila svemira koja ga održava i kojom vlada beskonačna inteligencija sveprisutnog, svemogućeg Duha. I nemojte mi doći s rečju »čovjek« jer sam ga prekjuče video živog i oholog, a juče je umro. Ugrizao ga je krpelj. Sutra mu je sahrana.

Ne treba da budemo veliki psiholozi da uočimo pravi razlog zašto ljudi kao nevernici, odnosno »vernici«, tako samouvereno psuju Boga u kog ne veruju. I zašto Ga s takvim zadovoljstvom svaki čas »ubijaju« svojim jezikom. To nam daje prividan osećaj psihičke nadmoći i impuls zadovoljenja našeg velikog »Ja«. Opsovati Boga jeste duhovni placebo; samoza-varavajući osećaj pobedonosnog samopouzdanja i navodne slobode koja prkosi istini o sopstvenoj moralnoj truleži i dubokoj unutrašnjoj nesređenosti i nezadovoljstvu. Psovka je pilula za dan posle; lek za komplekse niže i više vrednosti. »Sad sam ljut i besan, zato dajte mi da ubijem najvećeg krivca.« Bilo da je koristimo svesno ili nesvesno, psovkom nastojimo da obelodanimo i zapečatimo hrabrost i pobedu svoje moralne (ne)odgovornosti i (ne)savesti. »Ako Boga s takvom lakoćom javno opsujem, ispljunem i zgazim, onda vam je jasno s kim imate posla, onda vam je jasno da se ne bojim nikoga i da sam apsolutni vladar svog života.«

»Ja sam Bog«, reče čovek — i za nekoliko dana umre. Pao je s bicikla. Ili mu je iznenada, dok je šetao psa, pukla neka žila u telu, pa je krvarenje prouzrokovalo gotovo trenutnu smrt. Nema ga više. Zaključujem da čovek, ipak, nije Bog. Ali ko onda jeste i gde je? Šta podrazumeva najneobičnija reč u ljudskoj istoriji — Bog?

ZAPADNO OD PAKLA

»Život je lavirint u koji krećemo pogrešnim putem,
pre nego što smo naučili da hodamo.«

Kiril Konoli

Rođen sam u porodici koja nije bila religiozna. Otac, majka, starija sestra i ja tradicionalno smo se izjašnjavali kao katolici, a praktikovanje naše vere svodilo se na dva svečana porodična ručka u godini. Jeli smo kuvanu šunku s renom i mladim lukom za Uskrs, a prasetinu s kuvanim jajima za Božić. Francuska salata, svakako, ide u obe prilike. Ustvari, i kuvana jaja idu u obe prilike. U crkvu bismo odlazili jedino povodom nečijeg venčanja, sahrane ili krštenja. Dakle, vrlo retko i čisto formalno. Oko Božića bi me tatina tetka, koja me je često čuvala, vodila sa sobom do gradske pijace i, na kratko, u najveću katoličku crkvu u gradu. Tu bi se tiho pomolila, a ja bih iznena-

đeno i zbunjeno u tišini posmatrao raspeća, kipove, jasle, slike i sveće koje su nas okružavale. I sve što sam kao predškolsko dete znao o Bogu bilo je to da pred Njim treba ćutati, biti miran, da ne smemo da ga psujemo i da se zove Bog, što mi je zvučalo vrlo moćno i veliko.

Porodični odnosi u vreme mog detinjstva imali su razdoblja mira i dobrog slaganja, ali i razdoblja ozbiljnih kriza, baš kao i u većini porodica.

U višim razredima osnovne škole krenuo sam na časove veronauke. Tada sam prvi put čuo nešto više o tom »Božjem Sinu« i susreo se s Njegovim rečima i delima zapisanim u jevanđeljima. Tada nisam bio svestan koliko su dubok trag ostavljali na mene ti usputni susreti s događajima iz Njegovog života. Trebalo je da prođe dosta godina i bolnih iskustava pre nego što sam razumeo činjenicu da je još tada, u osnovnoj školi, jedan deo mene tiho i nesvesno bio privučen dobrom Isusu iz Nazareta, požrtvovanom Mirotvorcu, Lekaruru i Ljubitelju grešnika; Čoveku koji je zračio neuporedivom mudrošću, opraštanjem i nekim tajnovitim, snažnim autoritetom upravljanim ljubavlju i razumevanjem. Da bih dobio dobru ocenu iz veronauke, redovno sam odlazio na mise, a povremeno i na ispovesti. Primio sam prvu pričest i sakrament svete potvrde. Međutim, za mene je sve to uglavnom bila nejasna i prazna forma.

Krajem osnovne i početkom srednje škole došao je i pu bertet. Mise su mi bile dosadne, a poimanje Boga i dalje nejasno i beživotno. Prestao sam da odlazim u crkvu i moje misli bile su daleko od žive vere. Povremeno, kada bih se suočio s nekim ozbiljnim problemom ili se našao u nekom kriznom stanju, obratio bih se Bogu u molitvi. Činjenica je da bih se uvek nekako izvukao, ali nisam tome pridavao nikakav poseban značaj. Boga sam spakovao u neku nevažnu prašnjavu fio-

ku s ostalim stvarima koje me nisu zanimale i koje me možda nikada više neće zanimati. Važnija mi je bila fioka s časopisima golišavih devojaka i s *rock'n'roll* hitovima. Školovanje me više nije nimalo privlačilo, pa sam, onako usput, s malo ili nimalo truda, završio srednju saobraćajnu školu u Čazmi. Razmišljao sam uglavnom o izlascima, devojkama i o glumačkoj karijeri. U društvu bih se nametao kao glavni šaljivdžija, duhoviti stihoklepac i improvizator, a u trenucima samoće duboko sam patio zbog nezadovoljstva svojim izgledom. Mladalački kompleksi su demoni s kojima je teško izaći na kraj.

Skupivši novac za svoju prvu kameru, sa ekipom s kojom sam se tada družio, počeo sam da snimam kratke humoristične video-skečeve, a nešto pre odlaska u vojsku postao sam član ponovo aktivnog *Bjelovarskog amaterskog kazališta*. Već u svojoj drugoj predstavi dobio sam glavnu mušku ulogu i sve pohvale kritičara, koji su mi proricali uspešnu profesionalnu karijeru.

»Psovkom i smehom dali su mi
do znanja da ih nije briga.«

Josip Salajster

U pozorištu sam započeo saradnju sa danas poznatim Marijom Petrekovićem, koji me je pozvao da se pridružim njegovoj glumačkoj grupi na gradskom radiju. Nastupali smo u sedmičnoj emisiji pod nazivom »Šok šou«. Vremenom smo, kao članovi sve popularnije grupe, počeli da nastupamo na televiziji i u pozorištu. U to vreme sam sve više razmišljao o upisu na Akademiju dramskih umetnosti u Zagrebu, smer gluma. Sa akademijom ili bez nje, moj krajnji cilj je bio, ni manje ni više, nego Holivud. Sve drugo smatrao sam neuspehom.

Angažmanom za NET TV (Nezavisna televizija), »Šok šou« emisije postale su dostupne gledaocima kablovske televizije širom Hrvatske. Postali smo još popularniji. Ljudi su nas prepoznavali na ulici, čak i u drugim gradovima. Kolega i ja smo dali intervju za TV Globus. Neki kritičari su nas loše ocenjivali, ali uglavnom smo bili prihvaćeni i gledanost je sve više rasla. U emisijama smo ismevali političare, poznate osobe i aktualne događaje u društvu. Ponekad je to bilo neukusno i vulgarno, a ponekad sa stilom.

Nekoliko dana zaredom nastupali smo uživo pred punom dvoranom gradskog Doma kulture sa sarkastičnom parodijom na račun poznate televizijske emisije »Dobro jutro, Hrvatska«. Tih dana se u bjelovarskom Domu kulture doslovno tražilo mesto više. Dvorana je svakog dana bila dupke puna. Gostovali smo i na OTV. Postali smo traženi u društvu gradskog krema i nadobudne elite snobova. Prilazili su mi ljudi koji su se ponašali kao da sam im stari prijatelj s kojim su toliko toga prošli zajedno, a ja sam ih sreo dvaput ili nijednom u životu, možda u prolazu. Licemerje.

Uporedo s mojom saradnjom s glumcima »Šok šou-a« i Bjelovarskog pozorišta, ušao sam u svet lakih droga i teških filozofija. Družio sam se s perspektivnim mladim umetnicima, progresivnim misliocima i lokalnim dilerima. Sve vreme sam se opijao izlascima, muzikom i pornografijom.

Međutim, iznutra sam postajao sve prazniji i nezadovoljniji. Nigde nisam dobio odgovor na pitanje koji je smisao svega toga. Ona temeljna i važna egzistencijalna pitanja ostala su bez odgovora. Pogađala me je duboka i ozbiljna potraga za identitetom. Odakle sam došao, zašto sam ovde i kuda idem? Sve češće je moju dušu ispunjavao nemir, gubitak motivacije ili strah. Možda je najveća duševna bol dolazila iz smera za-

čuđujuće istine da većinu ljudi uopšte ne zanimaju odgovori na ova pitanja. Odgovaraju mi na njih površno, neozbiljno i neuverljivo. Ili ih se boje, pa ih vešto zanemaruju. Međutim, nikako ne uspevaju da, prema mom mišljenju, umanje njihov sudbonosni značaj.

Jednom prilikom sam, vozeći se u automobilu s dvojicom kolega glumaca, postavio pitanje: »Šta mislite, koji je smisao svega ovoga? Jeste li se ikad zapitali zašto živimo i radimo to što radimo?« Odgovorili su da im je poznato to pitanje, ali da ih ne zanima odgovor i da im je svejedno. Psovkom i smehom dali su mi do znanja da ih nije briga. Važno je da se dobro zabavljaju i imaju što više novca od toga. Uopšte nisam bio zadovoljan takvim odgovorom. Moj unutrašnji pakao bio je začinjnjan povremenim strahom od preteće činjenice da je samoubistvo jedini izlaz.

Ipak, karijeru glumca nisam napustio zbog neodgovorenih pitanja ili gubitka motivacije. Upravo suprotno.

Počeo sam sve više da čitam i razmišljam o životu. Ušao sam i u svet *Nju ejdža*, gde sam istraživao budističko i hinduističko verovanje. Jedno vreme sam verovao u reinkarnaciju i zakon karme. Bavio sam se jogom i transcendentalnom meditacijom. Ali ako mene pitate, sva ta popularna istočnjačka *Nju ejdž* mješavina nema ni glavu ni rep. Puna je suprotnosti i nedoslednih, nepovezanih shvatanja. Iako zvuči duboko, mudro i plemenito, njen smislen i zaokružen sistem verovanja ne postoji. Drugim rečima, potpuno je neorganizovana i haotična i prilično destruktivna na području međuljudskih i porodičnih odnosa.

Naravno, njihovi lukavi ili pak naivni zagovarači složiće vam upravo suprotnu priču. Ko voli nek' izvoli, samo nemojte

reći da vas niko nije upozorio. Znam dovoljno onih koji su svoju *Nju ejdž* karijeru završili na psihijatrijskom lečenju.

Ali, da se vratim na svoj slučaj. Praznina u meni postala je još veća. Nisam dobio ni mir, ni delić »prosvetljenja«, ni zadovoljavajuće odgovore na pitanja koja sam postavljao. Sve što *sai-babe* i *hindu gurui* govore jeste, prema mom mišljenju, opasna opijajuća retorika prepuna lepih reči i apstraktne mistike. Upravo to me je gurnulo u još dublju tamu, u unutrašnji pakao koji se ni izbliza ne dá opisati.

Međutim, moja odluka bila je konačna: više od svega želim da saznam šta je istina. Dajte mi potpunu istinu — ili smrt. Nešto treće ne dolazi u obzir. Na tom području ne želim ni trunku neozbiljnosti, površnosti, laži ili iluzije. Bez obzira na posledice. I ne govorite mi da je sve relativno i da svako ima svoju istinu jer takvu postmodernu besmislicu ne mogu i neću progutati. Dakle: istina ili smrt! Ili oboje ako je potrebno!

Sve se ovo događalo manje-više uporedo s mojom kratkom karijerom glumca i nekoliko propalih veza s devojkama s kojima sam u to vreme izlazio.

»Sve što vidimo i gledamo samo je senka one stvarnosti koju ne vidimo.«

Martin Luter King Mlađi

Da bi vam moja duhovna percepcija i odluka da napustim karijeru glumca bila kudikamo jasnija, moram ovde ukratko da progovorim o psihosociološkom fenomenu, koji su još stari rimski političari znali da iskoriste prilikom upravljanja velikim masama ljudi. Oni su se držali proverene strategije: »Dajte narodu hleba i igara, da previše ne razmišlja i ne po-

stavlja smisljena i za vlast opasna pitanja.« Isto se događa danas. Ako mislite da je svet pozorišta, filma i estrade uzbudljiv i sjajan, kao što televizija, Internet i popularni časopisi nastoje da ga prikažu — u debeloj ste zabludi. Odnosno, progutali ste njihovu sočnu i debelu glistu umočenu u medijski opijum prve klase. Svaka čast malobrojnim izuzecima, ali to vam je svetlucava planeta bogata profesionalnim egoistima i hedonistima koji se vešto pretvaraju da su humanisti. Dobrodošli u kuću preljubnika, alkoholičara, izopačenih boema i sličnih narcisoidnih zavisnika od vašeg aplauza i naslovnih strana!

Nisu uspjeli da me uvjere u svoju navodnu umetničku plemenitost jer glumac lako prepoznaje glumca. Ponoviću: čast malobrojnim izuzecima, kojih, hvala Bogu, uvek ima, ali ovde je uglavnom reč o zanesenom društvu ljubomornih veličina koje ispod predivne maske lažne skromnosti, gladuju za vašim obožavanjem uveravajući se pred svojim ogledalom da su upravo oni uspešna utelovljenja bogova i boginja umetnosti. Međutim, ako im se u duhu istine pažljivo zagledate u oči — bez obzira na to koliko su crvenih tepiha prešli i koliko novca imali u svojim džepovima — videćete da je deo njihove duše uronjen u teško podnošljivu prazninu, odvojenost, haos i nesigurnost pomešanu s povremenim prolomom dubokog straha od onog čega se najviše boje. A najviše se boje da će ih boginja Slava i bog Umetnost, ipak, jednog dana u potpunosti izneveriti i sunovratiti u duboku provaliju bez povratka. To je strah da ih možda već iza sledećeg životnog ugla vreba tama iz koje nema izlaza. Kako je to Džiboni pesnički nagovestio: »Bojim se da moje ludilo ne istrči van.« Nisu to prazne reči. Iako sam bio daleko od duge i ozbiljne karijere uspešnog glumca, dobro znam gde sam u to vreme bio i o čemu vam govorim. Kao bolnu ilustraciju čitavog tog sveta pročitajte biografiju i ispovest

ljudi koji su bili vrlo prisni s najvećim pop-ikonama poput Merilin Monro, Elvisa Prislija ili Marlona Branda. To su samo tri kapi u okeanu duša žrtvovanih na oltaru lepe i privlačne ali okrutne boginje Slave. Statistika kaže da će u Holivudu od stotinu najčešće vrlo glamurozno sklopljenih brakova njih sedamdeset i osam doživeti potpuni slom. Da ne pričamo o tome da većina njih neće uspeti ni u drugom ni u i trećem braku. Da li vam to govori koliko su zaista površni i jeftini odnosi tih ljudi? Tamo gde su jeftini odnosi, jeftine su i duše, a naše se društvo svim silama trudi da bude ukorak sa sjajnim »zvezdama« Holivuda.

Najgore što se može dogoditi jednom društvu ili državi — a sve kreće od porodice — jeste to da odnosi između ljudi postanu površni i jeftini. Upravo u takvoj klimi rađaju se naj-sebičniji i najodurniji zločini protiv čovečanstva.

Kad razmišljam o tome zbog kojih sam sve razloga odu-stao od glumačkog poziva, ponovo mi dolaze na um reči popularnog glumca i komičara Džima Kerija: »Mislim da bi svi trebalo da postanu bogati i slavni i učine sve o čemu su ikad sanjali, pa da uvide da to nije odgovor.«

»Ako prepoznamo u sebi čežnju koju ništa u ovome svetu ne može da zadovolji, najverovatnije objašnjenje jeste da smo stvoreni za drugi svet.«

K. S. Luis

Ali, vratimo se na moj lični pakao. Dok su ljudi oko mene bili sve zadovoljniji i oduševljeniji mojom sve većom prisutnošću u medijima, a pohvale i kojekakva ulizivanja stizali sa

raznih strana, moja unutrašnja praznina dostizala je svoj bolni vrhunac. I kad je njena pretnja, da će me u potpunosti progutati, postala nepodnošljiva, i kad se svaki oslonac u ovom svetu pretvorio u prah, na moje prijatno iznenađenje, kao jedini odgovor konačnom odustajanju od života — zasvetleo je krst. Krst na kome je u agoniji umirao Hristos.

Duboko sam svestan da se ono što pokušavam da vam približim zapravo ni na koji način ne može u celosti pretočiti u reči, a kamoli u um čitatoca ili slušaoca. Osećam da od svega što sada pokušavam da kažem dajem samo nekoliko važnih napomena, grubu skicu nečega što se ne može obuhvatiti. Stvar je duboko lična, duhovna, intimna i iskustvena, ali i te kako stvarna. Ako je sâmî ne iskusite, biće vam nepoznata i skrivena.

Ima onih koji znaju o čemu govorim jer su i sami to iskusili, ali velika većina s lakoćom i podsmehom proglašiće me ludim. Međutim, ko se iskreno i ozbiljno otvori za tu mogućnost iskusiće da je Hristos i te kako živ, prisutan i aktivan. S vremenom će se iznenaditi koliko je iskrivljenu sliku o stvarnosti i Bogu imao. Svako pitanje dokaza nestaje kada odlučno poželimo da uklonimo sve predrasude i poistovećivanje Boga s današnjim duboko posrnulim hrišćanstvom, i kada dopustimo sebi poniznost i iskrenu želju da se lično uverimo i da Ga lično upoznamo. To zahteva ozbiljnost i hrabrost suprotstavljanja sopstvenom Egu i gomili površnih, neutemeljenih glasova unutar i izvan nas samih, kao i spremnost da sledimo činjenice kuda god nas one vodile. Otvoriti vrata vere i posmatrati šta će se dogoditi izazov je čija se važnost ne može prenglasiti. Ali, ako to dosad niste znali, upravo to znači biti pošten i odgovoran prema neobičnom i misterioznom daru života.

Najkraće rečeno, karijeru glumca ostavio sam zbog nezrecivog, dubokog unutrašnjeg mira i svetla smisla, koji su

me uporno privlačili i na kraju osvojili. Pronašao sam Hrista i to izvan popularnih medija. Tačnije, Hristos je pronašao i osvojio mene. Mir je nastupio kada sam u potpunosti ogolio svoju dušu, uklonio svoj uzvišeni ego s prestola svemira i počeo otvoreno da razgovaram s Hristom kao sa Prijateljem.

Mir i radost koji se ne mogu izraziti rečima počeli su postupno i duboko da natapaju i leče moju izmučenu unutrašnjost, otvarajući mi put do kvalitetnih i razumnih odgovora na mnoga, za mene, izuzetno važna pitanja. Kao rezultat mojih iskrenih obraćanja i vapaja Bogu, nastupila su iskustva koja nikako nije moguće pripisati slučajnosti. Pored toga, ona dugotrajna bolna praznina u mom srcu počela je da se ispunjava novom, snažnom ljubavlju i nadom. Izvan mene i u meni, korak po korak, polako ali temeljno sve je počelo da staje na svoje mesto.

Neko će možda reći da je sve to rezultat autosugestije jednog šizofrenog i blago drogiranog očajnika, da umišljam i da sam u religiji pronašao svoj iluzorni opijum kao utehu. Takvi ma samo mogu da kažem da sam zaista pronašao utehu, ali ne u autosugestiji ili slepoj, nerazumnoj i naivnoj religiji, već u živom Bogu koji je Istina i koji je duboko zainteresovan za svakog od nas. Koliko su ozbiljna Njegova nastojanja da nas dosegne i blagoslovi može se naslutiti kada pogledate kako u neizrecivoj agoniji, potpuno nevin, umire na krstu. Umesto tebe i mene.

Kvalitet mira i puninu zadovoljstva koja dolazi s Hristovim Duhom, a koju nigde drugde nećete naći jer nigde drugde ne postoji, svi su pozvani da iskuse. »Svako pleme, jezik, koljeno i narod.« Svaki pojedinac. On je došao zbog grešnika, a ne zbog pravednika. On je došao isključivo zbog grešnika jer pravednika nema.

Ovde je važno naglasiti da je taj neizrecivi mir ušao u moj život kada sam ozbiljno shvatio Njegovu Reč i s verom prihvatio divna i nepogrešiva obećanja, kao i Njegov oprostaj. Verovali ili ne, na tom putu, Hristos bi mi iznova, kroz svakodnevna životna iskustva, pokazivao da stoji iza svake svoje reči i da me poznaje bolje od mene samog.

Molim vas, ne propustite ovo: Njegova Reč je živa i moćna. Ona obuhvata i mudrost na koju je ovaj svet u potpunosti otupeo. Njegova Reč je lek, život i svetlo. Ispravno shvaćena, ona je Istina koja raskrinkava svaku od velikog mnoštva laži. Duboka reka istine i smisla nasitila je moje gladno srce, a iskrena i ponizna vera u Hrista pokazala se presudnom i bogato nagrađenom. Gledao sam i uvek iznova gledam nevidljivu Božju ruku, koja moćno deluje – kao u mom ličnom životu, tako i u životu mojih bližnjih. Naravno, to ne znači da su svi problemi čudesno nestali iz mog života. Daleko od toga. Ili da sam postao bezgrešni svetac. To ne znači da sve znam i imam spremne odgovore na sva pitanja. Ipak, matematički rečeno, vremenom sam dobio duboke, razumne i zadovoljavajuće odgovore na barem devedeset posto mojih pitanja, dok su svi ostali meni poznati pogledi na svet zajedno nudili otprilike petnaest. I to jadnih i klimavih petnaest.

Ovde ću napomenuti nešto što u ovoj knjizi neću iscrpno objašnjavati jer je reč o velikoj i složenoj temi. Dakle, živa i autentična vera ni u kom slučaju ne isključuje razum i poštenu nauku. Naprotiv, oni su u savršenom skladu. Zato, molim vas, nemojte olako nasesti na mišljenje koje nam se nameće i koje u određenim krugovima prevladava — da svi visokoobrazovani naučnici više ne veruju u Boga i da je biblijska vera samo za naivne bakice i primitivne zanesenjake.